

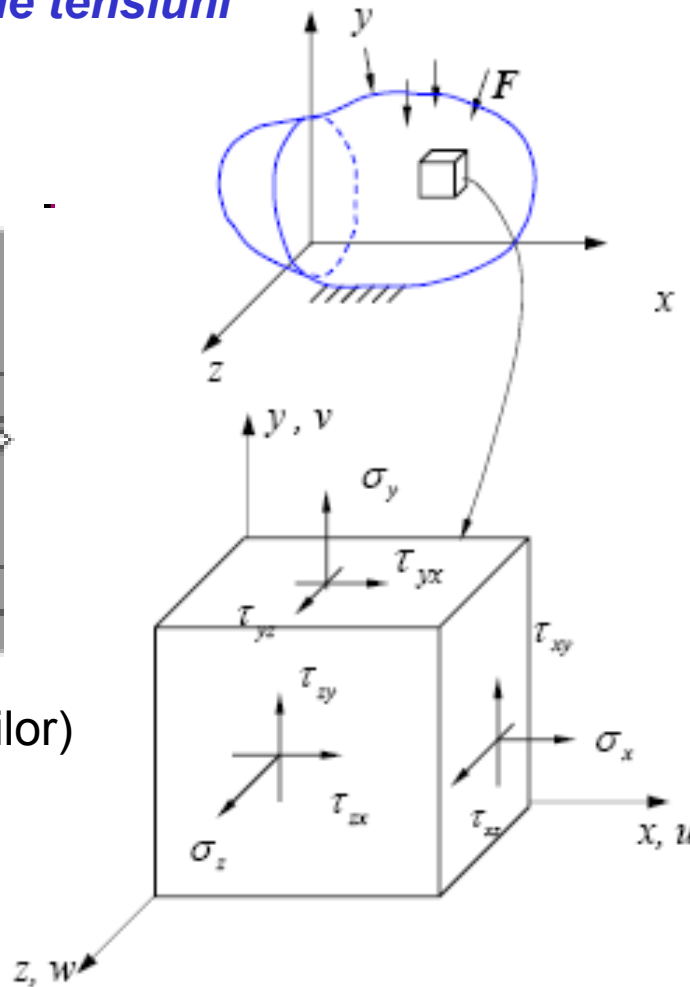
4. Elemente de volum pentru probleme 3-D

4.1 Elemente de teoria elasticității 3-D

Starea spațială de tensiuni

$$\boldsymbol{\sigma} = \{\boldsymbol{\sigma}\} = \begin{Bmatrix} \sigma_x \\ \sigma_y \\ \sigma_z \\ \tau_{xy} \\ \tau_{yx} \\ \tau_{zx} \end{Bmatrix}$$

(vectorul tensiunilor)

Starea spațială de deformație

$$\boldsymbol{\varepsilon} = \{ \boldsymbol{\varepsilon} \} = \begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \varepsilon_z \\ \gamma_{xy} \\ \gamma_{yz} \\ \gamma_{zx} \end{Bmatrix} \quad (\text{vectorul deformațiilor})$$

Relația dintre tensiuni și deformații (relații constitutive)

$$\begin{Bmatrix} \sigma_x \\ \sigma_y \\ \sigma_z \\ \tau_{xy} \\ \tau_{yz} \\ \tau_{zx} \end{Bmatrix} = \frac{E}{(1+\nu)(1-2\nu)} \begin{bmatrix} 1-\nu & \nu & \nu & 0 & 0 & 0 \\ \nu & 1-\nu & \nu & 0 & 0 & 0 \\ \nu & \nu & 1-\nu & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \frac{1-2\nu}{2} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1-2\nu}{2} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1-2\nu}{2} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \varepsilon_z \\ \gamma_{xy} \\ \gamma_{yz} \\ \gamma_{zx} \end{Bmatrix}$$

sau condensat:

$$\boldsymbol{\sigma} = \mathbf{E} \boldsymbol{\varepsilon}$$

Depasări ale unui punct

$$\mathbf{u} = \begin{Bmatrix} u(x, y, z) \\ v(x, y, z) \\ w(x, y, z) \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix}$$

Relața dintre deformații specifice și deplasări

$$\varepsilon_x = \frac{\partial u}{\partial x}, \quad \varepsilon_y = \frac{\partial v}{\partial y}, \quad \varepsilon_z = \frac{\partial w}{\partial z},$$

$$\gamma_{xy} = \frac{\partial v}{\partial x} + \frac{\partial u}{\partial y}, \quad \gamma_{yz} = \frac{\partial w}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial z}, \quad \gamma_{xz} = \frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial w}{\partial x}$$

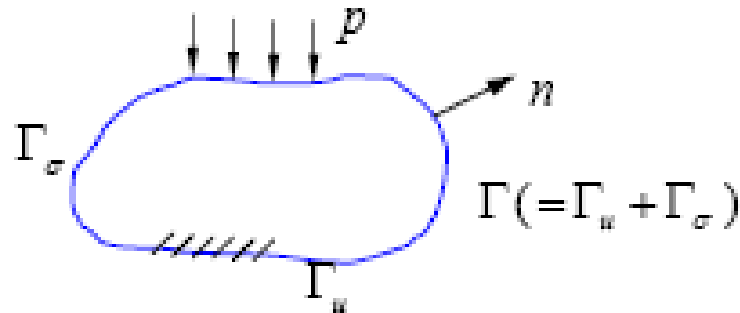
Ecuatii de echilibru

$$\frac{\partial \sigma_x}{\partial x} + \frac{\partial \tau_{xy}}{\partial y} + \frac{\partial \tau_{xz}}{\partial z} + f_x = 0,$$

$$\frac{\partial \tau_{yx}}{\partial x} + \frac{\partial \sigma_y}{\partial y} + \frac{\partial \tau_{yz}}{\partial z} + f_y = 0,$$

$$\frac{\partial \tau_{zx}}{\partial x} + \frac{\partial \tau_{zy}}{\partial y} + \frac{\partial \sigma_z}{\partial z} + f_z = 0,$$

Condiții de margine

$$u_i = \bar{u}_i, \quad \text{pe } \Gamma_u \quad (\text{deplasări cu valori cunoscute})$$
$$t_i = \bar{t}_i, \quad \text{pe } \Gamma_\sigma \quad (\text{forțe cunoscute})$$

Analiza stărilor de eforturi

Probleme 3-D implică **15 necunoscute** (6 tensiuni, 6 deformații și 3 deplasări).

Ecuatii disponibile = 15 (6 relații constitutive, 6 relații între deformații și deplasări și 3 ecuații de echilibru).

Soluții analitice dificil de obținut....

4.2 Elemente finite pentru probleme 3-D

Câmpul deplasărilor (deplasările unui punct din interiorul elementului)

$$u = \sum_{i=1}^N N_i u_i$$

$$v = \sum_{i=1}^N N_i v_i$$

$$w = \sum_{i=1}^N N_i w_i$$

deplasări ale nodurilor
elementului

sau în formă matriceală

$$\begin{Bmatrix} u \\ v \\ w \end{Bmatrix}_{(3 \times 1)} = \begin{bmatrix} N_1 & 0 & 0 & N_2 & 0 & 0 & \cdots \\ 0 & N_1 & 0 & 0 & N_2 & 0 & \cdots \\ 0 & 0 & N_1 & 0 & 0 & N_2 & \cdots \end{bmatrix}_{(3 \times 3N)} \begin{Bmatrix} u_1 \\ v_1 \\ w_1 \\ u_2 \\ v_2 \\ w_2 \\ \vdots \end{Bmatrix}_{(3N \times 1)}$$

condensat:

$$\mathbf{u} = \mathbf{N} \mathbf{d}$$

Vectorul deformațiilor se obține pe baza relațiilor dintre deformații și deplasări și a expresiei câmpului deplasărilor:

$$\boldsymbol{\varepsilon} = \mathbf{B} \mathbf{d}$$

$$(6 \times 1) \quad (6 \times 3N) \times (3N \times 1)$$

Matricea de rigiditate

$$\mathbf{k} = \int_v \mathbf{B}^T \mathbf{E} \mathbf{B} dv$$

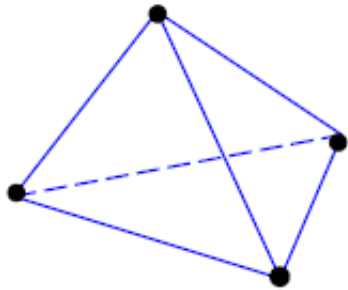
$$(3 \times N) \quad (3N \times 6) \times (6 \times 6) \times (6 \times 3N)$$

În practica curentă evaluarea integralei se realizează prin procedee numerice.

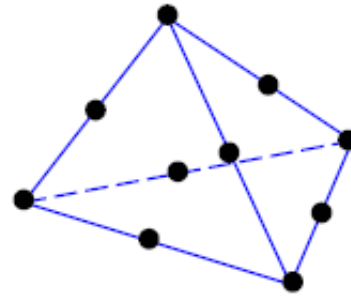
Matricea de rigiditate conține deplasările de corp rigid ale elementului (3 translații și 3 rotații). Ele vor fi eliminate la nivelul modelului cu EF.

4.3 Tipuri de elemente finite 3-D

Tetraedre

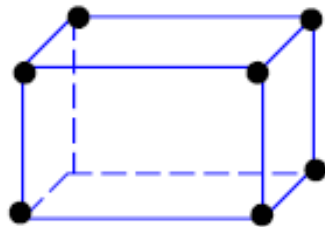

liniar – 3 noduri

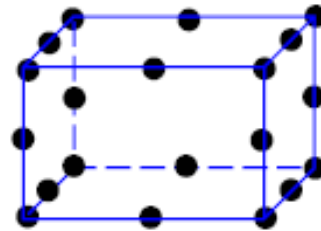

pătratic – 10 noduri

Hexaedre

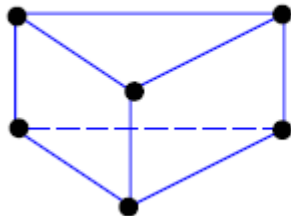

liniar – 8 noduri

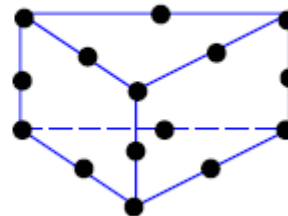

pătratic – 20 noduri

Pentaedre

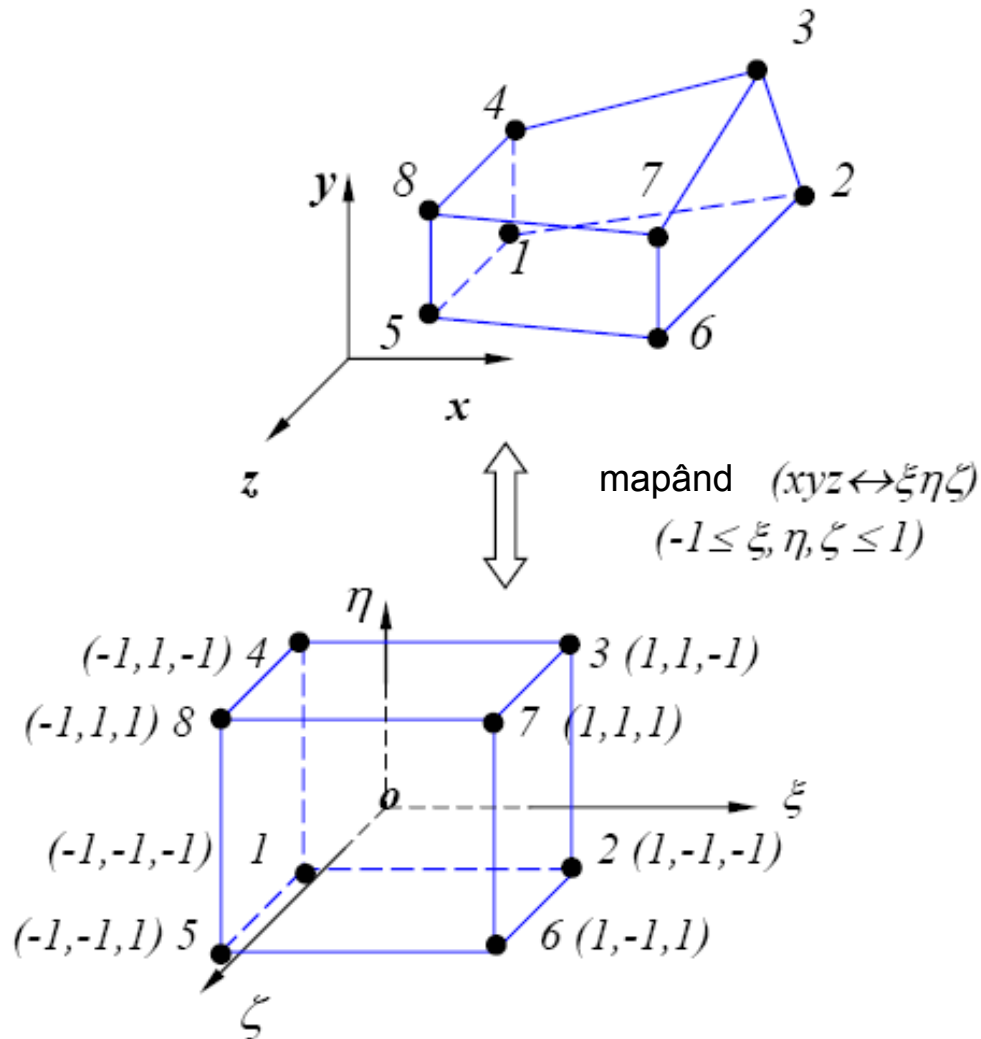

liniar – 6 noduri

pătratic – 15 noduri

Formularea elementului hexaedru liniar

Câmpul deplasărilor în interiorul elementului:

$$u = \sum_{i=1}^8 N_i u_i, \quad v = \sum_{i=1}^8 N_i v_i, \quad w = \sum_{i=1}^8 N_i w_i$$

Transformarea coordonatelor (mapare):

$$x = \sum_{i=1}^8 N_i x_i \quad , \quad y = \sum_{i=1}^8 N_i y_i \quad , \quad z = \sum_{i=1}^8 N_i z_i \quad .$$

Daca se utilizează **aceleași funcții de interpolare** pentru transformarea coordonatelor ca cele folosite la interpolarea câmpului deplasărilor – rezultă **element izoparametric**.

Deformații specifice

$$\boldsymbol{\varepsilon} = \begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \varepsilon_z \\ \gamma_{xy} \\ \gamma_{yz} \\ \gamma_{zx} \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \frac{\partial u}{\partial x} \\ \frac{\partial v}{\partial y} \\ \frac{\partial w}{\partial z} \\ \frac{\partial x}{\partial x} + \frac{\partial u}{\partial y} \\ \frac{\partial w}{\partial x} + \frac{\partial v}{\partial z} \\ \frac{\partial y}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial z} \\ \frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial w}{\partial x} \end{Bmatrix} = \mathbf{B} \mathbf{d} \quad \boldsymbol{\varepsilon} = \mathbf{B} \mathbf{d}$$

(6×1) (6×24) × (24×1)

Matricea Jacobi

$$\begin{pmatrix} \frac{\partial u}{\partial \xi} \\ \frac{\partial u}{\partial \eta} \\ \frac{\partial u}{\partial \zeta} \end{pmatrix} = \underbrace{\begin{bmatrix} \frac{\partial x}{\partial \xi} & \frac{\partial y}{\partial \xi} & \frac{\partial z}{\partial \xi} \\ \frac{\partial x}{\partial \eta} & \frac{\partial y}{\partial \eta} & \frac{\partial z}{\partial \eta} \\ \frac{\partial x}{\partial \zeta} & \frac{\partial y}{\partial \zeta} & \frac{\partial z}{\partial \zeta} \end{bmatrix}}_{\equiv \mathbf{J} \text{ matricea Jacobi}} \begin{pmatrix} \frac{\partial u}{\partial x} \\ \frac{\partial u}{\partial y} \\ \frac{\partial u}{\partial z} \end{pmatrix}$$

Prin inversarea relației rezultă:

$$\begin{pmatrix} \frac{\partial u}{\partial x} \\ \frac{\partial u}{\partial y} \\ \frac{\partial u}{\partial z} \end{pmatrix} = \mathbf{J}^{-1} \begin{pmatrix} \frac{\partial u}{\partial \xi} \\ \frac{\partial u}{\partial \eta} \\ \frac{\partial u}{\partial \zeta} \end{pmatrix}, \quad \left(\frac{\partial u}{\partial \xi} = \sum_{i=1}^8 \frac{\partial N_i}{\partial \xi} u_i, \text{ etc.} \right)$$

Similar se obțin:

$$\begin{Bmatrix} \frac{\partial v}{\partial x} \\ \frac{\partial v}{\partial y} \\ \frac{\partial v}{\partial z} \end{Bmatrix} = \mathbf{J}^{-1} \begin{Bmatrix} \frac{\partial v}{\partial \xi} \\ \frac{\partial v}{\partial \eta} \\ \frac{\partial v}{\partial \zeta} \end{Bmatrix} \quad \text{și pentru: } w$$

Energia de deformare

$$\begin{aligned} U &= \frac{1}{2} \int_V \boldsymbol{\sigma}^T \boldsymbol{\varepsilon} dV = \frac{1}{2} \int_V (\mathbf{E}\boldsymbol{\varepsilon})^T \boldsymbol{\varepsilon} dV = \frac{1}{2} \int_V \boldsymbol{\varepsilon}^T \mathbf{E} \boldsymbol{\varepsilon} dV \\ &= \frac{1}{2} \mathbf{d}^T \left[\int_V \mathbf{B}^T \mathbf{E} \mathbf{B} dV \right] \mathbf{d} \end{aligned}$$

Matricea de rigiditate

$$\mathbf{k} = \int_V \mathbf{B}^T \mathbf{E} \mathbf{B} dV$$

$(24 \times 24) \quad (24 \times 6) \times (6 \times 6) \times (6 \times 24)$

Pentru exactitatea și simplitate în calcule, acestea se realizează în coordonate locale $\xi\eta\zeta$

$$dV = (\det \mathbf{J}) d\xi d\eta d\zeta$$

$$\mathbf{k} = \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \mathbf{B}^T \mathbf{E} \mathbf{B} (\det \mathbf{J}) d\xi d\eta d\zeta \quad \text{Integrare numerică}$$

Evaluarea tensiunilor

$$\boldsymbol{\sigma} = \mathbf{E} \boldsymbol{\varepsilon} = \mathbf{E} \mathbf{B} \mathbf{d}$$

Tensiuni principale

$$\sigma_1, \sigma_2, \sigma_3$$

Tensiuni von Mises

$$\sigma_e = \sigma_{VM} = \frac{1}{\sqrt{2}} \sqrt{(\sigma_1 - \sigma_2)^2 + (\sigma_2 - \sigma_3)^2 + (\sigma_3 - \sigma_1)^2}$$

Tensiunile se evaluează la nodurile și punctele de integrare ale elementului.

Tensiunile pot fi mediate la nodurile comune mai multor elemente.